አዋጅ ቁጥር ----- / 2017

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ አዋጅ

ደረቅ ቆሻሻ በአካባቢ፣ ሥነ-ምህዳር እና በሰዎች ደኅንነትና ጤና ላይ እያደረሰ ያለው ጉዳት ከጊዜ ወደጊዜ እየተባባሰ በመሆኑ፤

ደረቅ ቆሻሻ በአካባቢ እና በሰዎች ደህንነትና ጤና ላይ እያስከተለ ያለውን ተፅእኖ እና ጉዳት ለመከላከልና ለመቆጣጠር ውጤታማ የደረቅ ቆሻሻ አሰባሰብ፣ አጓጓዝ፣ አከመቻቸት፣ መልሶ መጠቀም፣ መልሶ ኡደት እና አወጋገድ ሥርዓት መዘርጋት በማስፈለጉ፤

የተቀናጀ እና ዘላቂነት ያለው የደረቅ ቆሻሻ አያያዝ እና አወጋገድ ሥርዓት ለመዘርጋት የኅብረተሰብ እና ባለድርሻ አካላት ተሳትፎን ማሳደግ እና በደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ አገልግሎት የተሰማሩ ኢንተርፕራይዞች፣ ማህበራት፣ የግሉ ዘርፍና ሌሎች ባለድርሻ አካላት ተሳትፎ እና ኃላፊነትን ብሎም ዘርፉ የሚመራበትን ሥርዓት በህግ መወሰን በማስፈለጉ፤

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስት አንቀፅ 55 (1) መሰረት የሚከተለው ታውጇል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

1. **አጭር ርዕስ**

ይህ አዋጅ "የደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ አዋጅ ቁጥር......../2017" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. **ትርጓሜ**

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፦

1) **"ደረቅ ቆሻሻ"** ማለት የማይፈለግ ተብሎ የተጣለ ማንኛውም ፈሳሽ ያልሆነ ወይም ጋዝ ያልሆነ ቆሻሻ ነው፤
2) **"የደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ"** ማለት ደረቅ ቆሻሻን ከምንጩ መቀነስ፣ በፈርጅ መለየትና መሰብሰብ፣ ማጓጓዝ፣ ማከም፣ መልሶ መጠቀም፣ መልሶ ኡደት ማድረግ እና አካባቢያዊ ተቀባይነት ባለው መንገድ ማስወገድ ነው፤

3) **"የመንገድ ፅዳት"** ማለት የተሸከርካሪ እና እግረኛ መንገድን፣ የመንገድ አካፋይን፣ ተሽጋጋሪ ድልድይ፣ የጎርፍ መዉረጃ ቦይን፣ የጥቃቅን ቆሻሻ ማጠራቀሚያዎች፣ እና የመንገድ ዳር ልዩ ልዩ ምሰሶዎችን ማፅዳት ማለት ነዉ፤

4) **"ጥቃቅን ቆሻሻ"** ማለት ደረቅ ቆሻሻ ሆኖ በሰዎች የሚመነጩ የሲጋራ ቁርጥራጭ፣ የሶፍት ወረቀት፣ የትራንስፖርት ደረሰኝ፣ የተንቀሳቃሽ ስልክ ካርድ፣ የፈጣን ምግቦች መጠቅለያ ወይም የመሳሰሉትን የሚያጠቃልል ነው፤

5) **"መልሶ መጠቀም"** ማለት ቆሻሻ ያልሆኑ ምርቶች ወይም ክፍሎች ለተሰሩበት አላማ በድጋሚ ጥቅም ላይ የሚውሉበት ማንኛውም አሰራር ነው፣ ፤

6) **"መልሶ ኡደት ማድረግ"** ማለት ከደረቅ ቆሻሻ ውስጥ ጠቃሚ ቁሶችን በመለየትና ወደ ጥሬ እቃ በመቀየር ለቀድሞ አገልግሎታቸው ወይም ለሌላ አገልግሎት ማዋል ነው፤

7) **"የቅብብሎሽ ጣቢያ"** ማለት ወደ ማስወገጃ ቦታ ከመወሰዱ በፊት ደረቅ ቆሻሻን በጊዜያዊነት ለማከማቸት፣ በየፈርጁ ለመለየት፣ መልሶ ለመጠቀም እና መልሶ ዑደት ለማድረግ የተለየ ቦታ ነው፤

8) **"የማስወገጃ ቦታ"** ማለት ጥቅም የማይሰጥ የደረቅ ቆሻሻ በሰዉ እና በአካባቢ ላይ ጉዳት እንዳያስከትል የሚወገድበት ቦታ ነዉ፤

9) **"ፕላስቲክ"** ማለት በዋናነት ከፔትሮኬሚካል የተሰራ፣ ለስላሳ እና የማይበሰብስ የፖሊመር ይዘት ያለው ምርት ነው፤

10) **"የፕላስቲክ ከረጢት"** ማለት አነስተኛ ጥግግት ያለው፣ በቀላሉ በስብሶ ከአፈር ጋር የማይዋሃድ እና ሌሎች ምርቶችን ለመያዝ የሚያገለግል ፕላስቲክ ነው፤

11) **"አንድ ጊዜ ጥቅም ላይ የሚውል ፕላስቲክ"** ማለት መልሶ ጥቅም ላይ የማይውል ወይም መልሶ ኡደት የማይደረግ እና አንድ ጊዜ ብቻ ጥቅም ላይ ውሎ ቀጥታ የሚወገድ የፕላስቲክ ምርት ነው፤

12) **"የማሸጊያ ፕላስቲክ"** ማለት እቃዎችን ከብክለት ለመከላከል ወይም ከሌላ ነገር ጋር እንዳይቀላቀል ለማድረግ በእቃው አምራች ጥቅም ላይ የሚውል ከፕላስቲክ የሚዘጋጅ መጠቅለያ ወይም መያዣ ነው፤

13) **"አምራች"** ማለት በራሱ የንግድ ምልክት ምርት የሚያመርት ወይም ምርቱን ወደአገር ውስጥ የሚያስገባ ሰው ነው፤

14) **"የተራዘመ የአምራቾች ኃላፊነት"** ማለት አምራቾች ለሚያመርቱት ምርት እስከ ድህረ-ሽማቾች የምርት የሕይወት ዑደት ደረጃ የሚራዘምበት የአምራቾች ኃላፊነት ነው፤

15) "ክልል" ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ-መንግሥት አንቀጽ 47 መሰረት የተቋቋመ ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባና የድሬዳዋ ከተማ አስተዳደሮችን ይጨምራል፤

16) "ከተማ" ማለት ማዘጋጃ ቤት የተቋቋመበት ወይም በህግ ሥልጣን በተሰጠው አካል ከተማ ተብሎ የተሰየመ ከተማ ነው፤

17)"የከተማ አስተዳደር" ማለት በከተሞች ውስጥ አስተዳደራዊ ወይም ማዘጋጃ ቤታዊ ወይም ሌሎች አገልግሎቶችን እንዲሰጥ የተቋቋመና ራሱን የቻለ አስተዳደራዊ አካል ነው፤

18)"የገጠር ቀበሌ" ማለት በከተማ አስተዳደር ያልታቀፉ ቀበሌዎች ያጠቃልላል፤

19)"ተቋም" ማለት መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ተቋማትን ያጠቃልላል፤

20) "ሰው" ማለት የተፈጥሮ ወይም በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤

21)"ባለሥልጣን" ማለት የፌደራል የአካባቢ ጥበቃ ባለሥልጣን ነው፤

22)በወንድ ጾታ የተገለጸው አነጋገር ሴትንም ያካትታል፡፡

3. <u>የተፈጻሚነት ወሰን</u>

ይህ አዋጅ በአደገኛ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ አዋጅ ቁጥር 1090/2010 ላይ በተሸፈኑ አደገኛ ቆሻሻዎች እና ከኤሌክትሪክና ኤሌክትሮኒክ ቆሻሻዎች በስተቀር በመላ ሀገሪቱ በደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ ላይ ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

4. <u>መርሆዎች</u>

ማንኛውም የደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ የሚከተሉትን መሰረታዊ መርሆዎች መከተል ይኖርበታል፤

1) ቆሻሻን ከምንጩ መቀነስ፣ መልሶ መጠቀም፣ መልሶ ኡደት ማድረግ እና በአግባቡ ማስወገድ፤
2) የህብረተሰብ ተሳትፎ ማሳደግ፤
3) የበከለን ማስከፈል።

4) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ደረቅ ቆሻሻ ሰብሳቢዎች በማይኖሩበት አካባቢ የሚኖር ሰዉ ደረቅ ቆሻሻን ጊዜያዊ ማከማቻ ቦታ የማድረስ ኃላፊነት አለበት፡፡

5) ደረቅ ቆሻሻ በከተማ አስተዳደሮች በሚዘጋጁ የህዝብ የጋራ መገልገያ የቆሻሻ ማጠራቀሚያ ገንዳዎች በጊዜያዊነት መከማቸት አለበት፡፡

6) የከተማ አስተዳደሮች የጥቃቅን ቆሻሻ ማጠራቀሚያ ወይም በገንዳ የተጠራቀመ ቆሻሻ በተቀመጠለት ጊዜ የማንሳት ኃላፊነት አለባቸው፡፡

7) ማንኛውም ሰው የሞቱ እንስሳትን ለእነዚህ አይነት ቆሻሻዎች ተብሎ በተለየ ቦታ በጊዜያዊነት ማስቀመጥ አለበት።

7. <u>የደረቅ ቆሻሻ ቅብብሎሽ ጣቢያ</u>

1) ማንኛውም የከተማ አስተዳደር እንደአስፈላጊነቱ የደረቅ ቆሻሻ የቅብብሎሽ ጣቢያ ማዘጋጀት አለበት፡፡

2) በከተማ ውስጥ የሚዘጋጅ ማንኛውም የቅብብሎሽ ጣቢያ የአካባቢውን ህብረተሰብ በማሳተፍ እና የህብረተሰቡን ፍላጎት መነሻ በማድረግ መዘጋጀት አለበት፡፡

3) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሰረት የሚዘጋጅ የቅብብሎሽ ጣቢያ በአካባቢ እና ማህበረሰብ ላይ ጉዳት የማያደርስ ስለመሆኑ በሚመለከተው አካል ተረጋግጦ መዘጋጀት አለበት፡፡

8. <u>ደረቅ ቆሻሻን መልሶ ስለመጠቀም፣ መልሶ ኡደት ማድረግ እና ማስወገድ</u>

1) ደረቅ ቆሻሻን መልሶ መጠቀም፣ መልሶ ኡደት ማድረግ እና ማስወገድ ኢኮኖሚያዊ፣ አካባቢያዊ፣ የጤና እና ማህበራዊ ጠቀሜታ ባለው መንገድ እና ለህብረተሰቡ ፍላጎት ቅድሚያ በመስጠት መከናወን አለበት።

2) የደረቅ ቆሻሻን መልሶ መጠቀም፣ መልሶ ኡደት እና ማስወገድ ስራ ላይ ለመሰማራት የሚፈልግ ማንኛውም ሰው ከባለሥልጣኑ ወይም ከክልል የአካባቢ ጥበቃ መስሪያ ቤት የብቃት ማረጋገጫ ማግኘት አለበት፡፡

9. <u>የደረቅ ቆሻሻ አወጋገድ</u>

1) ማንኛውም ሰው ለዚህ ተብሎ ከተዘጋጀ ቦታ ውጪ ደረቅ ቆሻሻን ማስወገድ አይችልም፡፡

2) ማንኛውም ሰው በከተማዎች አካባቢ በህዝብ ወይም በግል ይዞታ ላይ ደረቅ ቆሻሻን በማቃጠል ማስወገድ አይችልም፡፡

ክፍል ሁለት

ስለደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ

5. የተራዘመ የአምራቾች ኃላፊነት

1) የፕላስቲክ ምርት አምራቾች የሚከተሉት ኃላፊነቶች አሉባቸው፡-

ሀ) የፕላስቲክ ምርት ሲያመርቱ በአካባቢ ላይ አነስተኛ ተፅጽኖ ያላቸው የምርት ንድፎችን መከተል፤

ለ) በአመራረት ሂደት ሊከሰት የሚችለውን የፕላስቲክ ምርት ቆሻሻ የመቀነስ፤

ሐ) የፕላስቲክ ምርቱ የአገልግሎት ዘመን ሲያበቃ እንዲሰበሰብና ለዳግም ጥቅም ወይም መልሶ ኡደት ላይ ሊውል የሚችልበትን ሥርዓት የመፍጠር፤

መ) የፕላስቲክ ምርቱ የአገልግሎት ዘመኑ እንዳበቃ የሚሰበሰብበት፣ መልሶ ጥቅም ላይ እና ኡደት ላይ ለመዋል የሚያስፍለገውን ወጪ የመሸፈን።

2) የምግብ፣ የመጠጥ፣ የንጽህና መጠበቂያና የመዋቢያ ምርቶችን በጠርሙስ ወይም በቆርቆሮ ጣሳ ወይም በፕላስቲክ መያዣ የሚያመርት፣ የሚያስመጣ፣ የሚያከፋፍሉ ሰዎች ጠርሙሱ ወይም የቆርቆሮ ጣሳው ወይም የፕላስቲክ መያዣው የአገልግሎት ዘመኑ እንዳበቃ መልሶ የሚወስድበትን ወይም እንዲወሰድ የሚያስደርግበትንና መልሶ ኡደት ወይም መልሶ ጥቅም ላይ የሚውልበትን ዘዴ የመዘርጋትና የመተግበር ግዴታ አለበት፡፡

6. ደረቅ ቆሻሻ ስለመሰብሰብ

1) ከባለሥልጣኑ በሚሰጥ ፈቃድ ለጥሬ ምርትነት ካልሆነ በስተቀር ደረቅ ቆሻሻን ወደ ሀገር ውስጥ ማስገባት የተከለከለ ነው።

2) ማንኛውም በደረቅ ቆሻሻ አሰባሰብ ስራ ለመሰማራት የሚፈልግ ሰው በቅድሚያ ከሚመለከተው የከተማ አስተዳደር የብቃት ማረጋገጫ ማግኘት አለበት፡፡

3) ማንኛውም ሰው ከመኖሪያ ቤቱ፣ ከአገልግሎት መስጫ ወይም ማምረቻ ተቋሙ የሚመነጭን ደረቅ ቆሻሻ በየፈርጁ መለየት፣ አመቺ በሆነ ቦታ በጊዜያዊነት ማከማቸትና ፈቃድ ለተሰጣቸው ቆሻሻ ሰብሳቢዎች ማስተላለፍ አለበት፡፡

3) በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (2) የተደነገገው ቢኖርም ደረቅ ቆሻሻን ከሚመለከተው የከተማ አስተዳደር ፈቃድ ባገኘ የማቃጠያ መሳሪያ ለዚሁ በተፈቀደ ስፍራ እና ሁኔታ ማስወገድ ይቻላል፡፡

4) በዚህ አንቀጽ ስለቆሻሻ አወጋገድ የተደነገገዉ አጠቃላይ ሁኔታ አግባብ ባላቸው ህጎች ስለደረቅ ቆሻሻ አወጋገድ ለሌሎች ተቋማት የተሰጠውን ተግባርና ሃላፊነት የሚያስቀር አይሆንም፡፡

ክፍል ሶስት

የልዩ ልዩ ደረቅ ቆሻሻዎች አያያዝና አወጋገድ

10.የመኖሪያ፣ የአገልግሎት መስጫ ወይም የማምረቻ ተቋማት የደረቅ ቆሻሻ አያያዝ

1) ማንኛውም ሰው ከመኖሪያ ቤት ይዞታው ድንበር አንስቶ ቢያንስ እስከ ሀያ ሜትር ባለው ርቀት ውስጥ ደረቅ ቆሻሻን የማጽዳት ሃላፊነት አለበት፡፡

2) ማንኛውም የአገልግሎት መስጫ ወይም የንግድ ተቋም ከይዞታው ድንበር አንስቶ ቢያንስ እስከ ሀምሳ ሜትር ባለው ርቀት ውስጥ ደረቅ ቆሻሻን የማጽዳት ሃላፊነት አለበት፡፡

3) ማንኛውም የአገልግሎት መስጫ ወይም የንግድ ተቋም በየቆሻሻ ፈርጁ ተለይተው ምልክት የተደረገባቸዉ የጥቃቅን ቆሻሻ ማጠራቀሚያዎች አመቺ በሆነ ቦታ ማስቀመጥ አለበት፡፡

11.የግንባታና የፍርስራሽ ደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ

1) የግንባታ ፈቃድ የሚሰጠው የስራ ተቋራጩ የግንባታ ፍርስራሽ ወይም ተቆፍሮ የወጣ አፈር አካባቢያዊ ተቀባይነት ባለው መንገድ እንደሚያስወግድ ሲረጋገጥ ብቻ ነው፡፡

2) የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም የከተማ መኖሪያ ቤት ወይም ሌላ ግንባታ ከመጀመሩ በፊት የከተማ አስተዳደር አካባቢያዊ ተቀባይነት ያለው የደረቅ ቆሻሻ አያያዝ በቂ ዝግጅት መኖሩን ማረጋገጥ አለበት፡፡

3) የግንባታ ፍርስራሽ ወይም ተቆፍሮ የወጣ አፈር በማስወገድ ሥራ ላይ ለመሰማራት የሚፈልግ ማንኛውም ሰው ከባለሥልጣኑ ወይም አግባብነት ካለው የክልል ከአካባቢ ጥበቃ መስሪያ ቤት የብቃት ማረጋገጫ ማግኘት አለበት፡፡

4) በጊዜያዊነት የግንባታና የፍርስራሽ ቆሻሻ እንዲያከማች የተፈቀደለት ሰው የተከማቸበት ቦታ በተፈቀደለት ጊዜ ውስጥ ወደ ቀድሞው ሁኔታ መመለስ አለበት፡፡

5) ባለሥልጣኑ ወይም አግባብነት ያለው የክልል ከአካባቢ ጥበቃ መስሪያ ቤት ቆሻሻው የመነጨበት ቅጥር ግቢ ባለቤት እና ግንባታውን የሚያካሂደው ሰው ፡-

ሀ) የግንባታ ፍርስራሽ ቆሻሻው እስከሚወገድ ድረስ በግንባታው ቅጥር ግቢ ውስጥ መቀመጡን፤

ለ) የግንባታና ፍርስራሽ ቆሻሻ ጊዜያዊ ክምችት የሰዎችን እንቅስቃሴ የማይገታና ጉዳት የማያስከትል መሆኑን፤

ሐ) ከመነጨው የግንባታና ፍርስራሽ ቆሻሻ የሚጠቀመውን ከማይጠቀመው ለይቶ በጊዜያዊነት መከማቸቱን፤

መ) የመነጨው ቆሻሻ ለማስወገድ ፈቃድ ላለው አካል ብቻ መተላለፉን፤

ሠ) ከከተማ አስተዳደሩ በሚሰጥ ትእዛዝ መሰረት እንደአስፈላጊነቱ የግንባታ ፍርስራሽ ቆሻሻን በአግባቡ ለመያዝ የሚያስችል ግንባታ መከናወኑን፤

ማረጋገጥ አለበት፡፡

12.<u>ጠርሙስ፣ ጣሳ፣ የታሸገ ውኃ መያዣ ፕላስቲክ</u>

1) የከተማ አስተዳደሮች ቆሻሻ ጠርሙስ፣ የቆርቆሮ ጣሳ ወይም ፕላስቲክ መያዣ በጊዜያዊነት የሚከማችበት ቦታ መመደቡንና ክምችቱም በየወቅቱ መነሳቱን ማረጋገጥ አለባቸው፡፡
2) መያዥ ጠርሙስ፣ የቆርቆሮ ጣሳ እና የፕላስቲክ ንድፎች የምርቶቹን መልሶ መጠቀምና መልሶ ኡደት ማድረግን ታሳቢ ያደረገ መሆን አለበት፡፡

13.<u>ለአንድ ጊዜ ብቻ ጥቅም ላይ የሚውል ፕላስቲክ</u>

1) ለአንድ ጊዜ ብቻ ጥቅም ላይ የሚውል ፕላስቲክ ማምረት፣ ለገበያ ማቅረብ፣ ወደ ሀገር ውስጥ ማስገባት፣ መሸጥ፣ ማከማቸት ወይም መጠቀም የተከለከለ ነው።

2) የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ ይህ አዋጅ ከመውጣቱ በፊት አገር ውስጥ በተመረተ፣ ወደአገር ውስጥ በገባ፣ ለመግባት በሂደት ላይ ባለ ለአንድ ጊዜ ብቻ ጥቅም ላይ የሚውል ፕላስቲክ ላይ ተፈፃሚ አይሆንም።

3) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) የተደነገገው ልዩ ሁኔታ ተፈጻሚ የሚሆነው ይህ አዋጅ ስራ ላይ ከዋለበት ጊዜ ጀምሮ ለስድስት ወር ብቻ ነው።

4) ባለስልጣኑ ወይም የክልል የአካባቢ ጥበቃ መስሪያቤት አንድ ጊዜ ብቻ ጥቅም ላይ የሚውል ፕላስቲክን የሚመለከቱ የዚህ አዋጅ ደንጋጌዎች አፈጻፀም ላይ ቁጥጥር ያደርጋል፣ ጥሰት ሲኖር ተገቢው የእርምት እርምጃ ይወስዳል።

14. ለአንድ ጊዜ ብቻ ጥቅም ላይ የሚውል ፕላስቲክን በልዩ ሁኔታ ስለመፍቀድ

1) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 13 ላይ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ባለስልጣኑ አንድ ጊዜ ብቻ ጥቅም ላይ የሚውሉ ፕላስቲኮች እንዲመረቱ፣ ወደ ሀገር ውስጥ እንዲገቡ ወይም ጥቅም ላይ እንዲውሉ በመመሪያ ሊወስን ይችላል።
2) ባለስልጣኑ በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀጽ (1) መሰረት በመመሪያ ሊወስን የሚችለው ፕላስቲክ ማሸጊያው በቀላሉ በሌላ ምርት የማይተካ መሆኑ እና ፕላስቲኩ ለዚህ ዓላማ ብቻ የሚውል መሆኑ ሲረጋገጥ ነው።
3) በዚህ አዋጅ ላይ በተደነገገው ልዩ ሁኔታ መሰረት አንድ ጊዜ ብቻ ጥቅም ላይ የሚውል ፕላስቲክ የሚያመርት፣ ወደ ሀገር ውስጥ የሚያስገባ፣ የሚያከማች፣ የሚያሰራጭ፣ ወይም የሚጠቀም ሰው ፕላስቲኩ ደረጃውን የጠበቀ መሆኑን ማረጋገጥ እና የፕላስቲኩ ቆሻሻ በአግባቡ የሚያዝበት ወይም የሚወገድበትን ሥርዓት መዘርጋት አለበት።
4) በዚህ አዋጅ ላይ በተደነገገው ልዩ ሁኔታ መሰረት አንድ ጊዜ ብቻ ጥቅም ላይ የሚውል ፕላስቲክ የሚያመርት ወይም ወደ ሀገር ውስጥ የሚያስገባ ሰው በፕላስቲክ ማሸጊያው ላይ ስለምርቱ እና ማሸጊያ ፕላስቲኩ ገላጭ ጽሑፍ መቀመጡን ማረጋገጥ አለበት።
5) ይህ አዋጅ ስራ ላይ ከመዋሉ በፊት ለአንድ ጊዜ ብቻ ጥቅም ላይ የሚውል ፕላስቲክ ማምረት ላይ የተሰማራ አምራች ወይም አስመጪ ይህ አዋጅ ስራ ላይ ከዋለበት ቀን ጀምሮ ባለው ስድስት ወር ውስጥ በዚህ አንቀጽ ላይ የተቀመጡትን መስፈርቶች ማሟላት አለበት።
6) በዚህ አንቀፅ ላይ የተቀመጡት ልዩ ሁኔታዎች የፕላስቲክ ከረጢት ላይ ተፈጻሚ አይሆኑም።

15. ጥቃቅን ቆሻሻ እና የጥቃቅን ቆሻሻ ማጠራቀሚያ አያያዝና አጠቃቀም

1) ሁሉም የከተማ አስተዳደሮች የጥቃቅን ቆሻሻ ማጠራቀምያ ዕቃዎችን በተገቢ ቦታዎች ላይ የማስቀመጥ ኃላፊነት አለባቸው፡፡
2) ማንኛውም ሰው የጥቃቅን ቆሻሻዎችን በጥቃቅን ቆሻሻ ማጠራቀሚያ ውስጥ የመጣል ግዴታ አለበት፡፡
3) ሁሉም የከተማ አስተዳደሮች የጥቃቅን ቆሻሻ ማጠራቀሚያ ወይም በገንዳ የተጠራቀመ ቆሻሻ በተቀመጠለት ጊዜ የማንሳት ኃላፊነት አለባቸው:

ክፍል አራት

የደረቅ ቆሻሻ ማስወገጃ መሳሪያዎች እና ቦታዎች

16.የደረቅ ቆሻሻ ማጓጓዣ ተሽከርካሪዎችና መሳሪያዎች

1) እያንዳንዱ የከተማ አስተዳደር ለደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ የሚያገለግሉ ተሽከርካሪዎችና መሳሪያዎችን በስራ ላይ ማዋል አለበት፡፡
2) የደረቅ ቆሻሻ ማጓጓዣ ተሽከርካሪ ወይም መሳሪያ በስራ ላይ ከመዋሉ አስቀድሞ አገልግሎት የመስጠት ብቃቱ በህግ ሥልጣን በተሰጠው አካል በቅድሚያ መረጋገጥ አለበት፡፡
3) አግባብ ባለው ሕግ የተወሰነው የተሽከርካሪ ክብደትና መጠን እንደተጠበቀ ሆኖ፣ እያንዳንዱ የከተማ አስተዳደር የደረቅ ቆሻሻ ማጓጓዣ ተሽከርካሪ ሾፌሮችንና የመሳሪያ አንቀሳቃሾችን ክህሎት ለመወሰን እና ከልክ ያለፈ የደረቅ ቆሻሻ ጭነትን ለመከላከል የሚያስፈልጉ መስፈርቶችን ማውጣት አለበት፡፡

17.የደረቅ ቆሻሻ ማስወገጃ ቦታዎች

1) እያንዳንዱ የከተማ አስተዳደር አግባብነት ያለው የአካባቢ ደረጃ በመከተል የደረቅ ቆሻሻ ማስወ ገጃ ቦታ እንዲገነባና አገልግሎት እንዲሰጥ ማድረግ አለበት::
2) ከከተማው አስተዳደር ክልል ውጭ የሚገነባ የደረቅ ቆሻሻ ማስወገጃ ቦታ የተቀባዩን የከተማ አስተዳደር ወይም ከሚመለከተው አካል ስምምነት ማግኘት አለበት፡፡
3) ማንኛውም የደረቅ ቆሻሻ ማስወገጃ ቦታ በሚመለከተው አካል በተቀመጠው መስፈርት መሰረት መዘጋጀት እና አስፈላጊ መሰረተ ልማቶችን ያሟላ መሆን አለበት፡፡

18.የደረቅ ቆሻሻ ማስወገጃ ቦታ አስተዳደር

1) ማንም ሰው የደረቅ ቆሻሻ ማስወገጃ ቦታን ከታለመለት አላማ ውጭ መጠቀም አይችልም፡፡
2) እያንዳንዱ የከተማ አስተዳደር የቆሻሻ ማስወገጃ ቦታዎች በሰው ሀይልና በግብዓት የተሟሉ መሆናቸውን ማረጋገጥ አለበት፡፡
3) እያንዳንዱ የከተማ አስተዳደር በደረቅ ቆሻሻ ማስወገጃ ቦታዎች የሚወገድ የቆሻሻ መጠንና አይነት መረጃ መያዝ አለበት፡፡

ክፍል አምስት

የአስፈፃሚ ወይም ሌሎች ተቋማት ተግባርና ኃላፊነት

19.የከተማ አስተዳደር ግዴታ

በዚህ አዋጅ ሌሎች ድንጋጌዎች የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም የከተማ አስተዳደር፡-

1) የደረቅ ቆሻሻ አያያዝ መሰረተ ልማቶች በከተማ ፕላን በግልፅ ማመላከት፣
2) ዝቅተኛውን የአስተዳደር እርከኑንና የአካባቢውን ማህበረሰብ መነሻ ባደረገ አሳታፊ የአሰራር ዘዴ የደረቅ ቆሻሻ አያያዝ ዕቅድ አዘጋጅቶ የመተግበር፤
3) የደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ እና የአካባቢ መንከባከቢያ የግንዛቤ ማስፋፊያ መርሃ ግብር የማቀድና የማከናወን፤
4) ከደረቅ ቆሻሻ አያያዝ ጉድለት ሊደርስ የሚችል ብክለትን መከላከል የሚያስችል ስራ መከናወኑን የማረጋገጥ፤
5) የጥቃቅን ቆሻሻ ማስቀመጫዎችን በመንገድ ዳር እና ህዝብ በሚያዘወትርባቸዉ ቦታዎች ማስቀመጥ፤ በየጊዜዉ መፅዳታቸዉን ማረጋገጥ፤
6) የመንገድ ፅዳት ሥርዓት የመዘርጋት፤
7) አካባቢን የሚያቆሽሹ የማስታወቂያ ሥራዎችን የመቆጣጠር፤
8) የደረቅ ቆሻሻ ማስወገጃ ቦታ ላይ ወቅታዊ የአካባቢ ኦዲት በማከናወን ሪፖርቱን ለባለሥልጣኑ ወይም ለክልል የአካባቢ ጥበቃ መስሪያቤቶች ማቅረብ፤
9) አግባብነት ያላቸው ወጪ ቆጣቢ እና ለአጠቃቀም ምቹ የሆኑ የደረቅ ቆሻሻ አያያዝን የሚያግዙ ቴክኖሎጂዎች ሥራ ላይ መዋላቸውን የማረጋገጥ ፤
10) በከተማዉ ዉስጥ የሚገኙ የወንዝ ዳርቻዎች፣ የገበያ ቦታ፣ የህዝብ ማዘዉተሪያ ቦታዎች፣ አረንጓዴ ስፍራዎች እና መሰል ቦታዎችን ማፅዳት እና ቆሻሻ እንዳይጣልባቸዉ የመቆጣጠር፤
11) ዘላቂነት ያለው የቆሻሻ አያያዝ ተግባራትን ማከናወኛ ፋይናንስ ምንጭና ሥርዓት መዘርጋት እና መኖሩን የማረጋገጥ፤
12) በደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ ላይ የግሉን ዘርፍ ተሳትፎ የሚያሳድግ የማበረታቻ ሥርዓት የመዘርጋት፤
13) ዓመታዊ የተቀናጀ የደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ ዘገባ ማዘጋጀት እና ለባለሥልጣኑ ወይም ለክልል የአካባቢ ጥበቃ መስሪያቤት እና ለከተማ እና መሰረተ ልማት ሚኒስቴር ወይም ለክልል የከተማ እና መሰረተ ልማት መስሪያቤት የማቅረብ፤

14)ደረቅ ቆሻሻን መልሶ ለመጠቀም፣ መልሶ ኡደት በማድረግ እና በማስወገድ ስራ ላይ የሚሰማሩ ሰዎችን ለማበረታታት የሚያስችሉ እርምጃዎችን የመዉሰድ፤

ግዴታ አለበት፡፡

20.የገጠር ቀበሌ አስተዳደር ግዴታዎች

1) ማንኛውም የገጠር ቀበሌ አስተዳደር ፡-

ሀ) በገጠር ቀበሌዎች የሚመነጭ የደረቅ ቆሻሻ በአግባቡ መያዙንና መወገዱን የማረጋገጥ፤

ለ) የደረቅ ቆሻሻ ዝውውርን የመቆጣጠር፤

ግዴታ አለበት፡፡

2) ለከተማ አስተዳደሮች በዚህ አዋጅ የተሰጡ ሀላፊነቶች እንደአስፈላጊነቱ ለገጠር ቀበሌ አስተዳደሮችም ይሰራሉ፡

21.በደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ የኢንተርፕራይዞች እና የግሉ ዘርፍ ተሳትፎ

1) በደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ የሚሰማሩ የኢንተርፕራይዞች እና የግሉ ዘርፍ ከባለሥልጣኑ ወይም አግባብነት ካለው የክልል አካባቢ ጥበቃ መስሪያ ቤት በቅድሚያ የብቃት ማረጋገጫ ሰርተፊኬት ማግኘትና በየዓመቱ ማሳደስ አለባቸው፡፡

2) የከተማና የገጠር አስተዳደሮች እንደ አስፈላጊነቱ የደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ አገልግሎቶችን በጥቅል ወይም በተናጠል ለግል ባለሀብቶች፣ መንግስታዊ ላልሆኑ ድርጅቶች ወይም ኢንተርፕራይዞች ሊያስተላልፉ ይችላሉ፡፡

3) የከተማ አስተዳደሮች በደረቅ ቆሻሻ አያያዝ ለሚሰማሩ ኢንተርፕራይዞችና የግሉ ተቋማት አስፈላጊውን ድጋፍ ማደረግ አለባቸው፡፡

22. የሙያ ደኅንነት፣ጤንነትና የሥራ አካባቢ

1) ማንኛውም በደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ ሥራ ላይ የተሰማራ ተቋም የሠራተኞችን ደኅንነትና ጤንነት በሚገባ ለመጠበቅ የሚያስፈልጉ እርምጃዎችን መውሰድ ይኖርበታል፡፡

2) በአሠሪና ሠራተኛ አዋጅ ወይም በሌሎች ህጎች ላይ የተደነገገው የሙያ ደኅንነት፣ ጤንነትና የሥራ አካባቢ መስፈርቶች በደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ ላይ ለተሰማሩ ሰዎችም ተግባራዊ ይሆናል፡፡

ክፍል ስድስት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

23. የደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ አገልግሎት ክፍያ

1) ማንኛውም ሰው ለደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ አገልግሎት ክፍያ የመፈጸም ግዴታ አለበት፡፡
2) የደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ አገልግሎት ክፍያ በሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚወጣ ደንብ ይወሰናል።

24. አስተዳደራዊ እርምጃዎች

ባለስልጣኑ በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር እና ድሬዳዋ ከተማ አስተዳደር ላይ ተፈጻሚ የሚሆን፣ የክልል የአካባቢ ጥበቃ ባለስልጣን በክልል ደረጃ ተፈጻሚ የሚሆን መመሪያ በማውጣት ይህን አዋጅ በመተላለፍ በሚፈፀሙ የሚከተሉት አስተዳደራዊ ጥፋቶች ላይ የሚወሰድ አስተዳደራዊ እርምጃን እንደአካባቢ እና ነባራዊ ሁኔታው እየዩ ይወስናሉ፡-

1) ከጥቃቅን ቆሻሻ መጣያ ቦታ ውጭ በመኪና መንገድ፣ በእግረኛ መንገድ፣ በፓርኮችና በመሳሰሉ ቦታዎች ጉድፎችን መጣል፣
2) ከባለስልጣኑ ወይም ከክልል የአካባቢ ጥበቃ መስሪያ ቤት ፍቃድ ሳያገኝ በደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ ስራ ላይ መሰማራት፣
3) በዚህ አዋጅ ከተቀመጠው አግባብ ውጭ የደረቅ ቆሻሻን በማቃጠል ማስወገድ፣
4) በቆሻሻ ማሰባሰቢያ ማዕከል የተቀመጠ የቆሻሻ መያዣን ማውደም ወይም ጉዳት ማድረስ፣
5) ደረቅ ቆሻሻን ከተሽከርካሪ፣ ከመኖርያ ቤት ወይም ከማንኛውም ቅጥር ግቢ አውጥቶ ወደአልተፈቀደ ቦታ መወርወር፣ ማስቀመጥ ወይም ማከማቸት፣
6) በደረቅ ቆሻሻ አያያዝ፣አሰባሰብና አጓጓዝ ላይ እክል መፍጠር፣
7) ሳያስፈቅድ አካባቢን የሚያቆሽሽ የማስታወቂያ ሥራ ማከናወን፣
8) የሞቱ እንስሳትን ለእነዚህ ተብለው ከተወሰኑ ቦታዎች ውጭ መጣል፣

9) በዚህ አዋጅ በአንቀፅ 14 በልዩ ሁኔታ ከሚፈቀድ ለአንድ ጊዜ ጥቅም ላይ የሚውል ፕላስቲክ በሚቃረን ሁኔታ ለአንድ ጊዜ ጥቅም ላይ የሚውል ፕላስቲክ፡-

ሀ/ መጠቀም ወይም ለመጠቀም ይዞ መገኘት፣

ለ/ ማምረት ወይም ወደ ሀገር ውስጥ ማስገባት፣ ለገበያ ማቅረብ ወይም መሸጥ፣ ለንግድ አላማ ማከማቸት ወይም ይዞ መገኘት፡፡

10) ሌሎች በጥናት የሚለዩ መሰል ጥፋቶች።

25. የወንጀል ተጠያቂነት

1) ማንኛውም ሰው የፕላስቲክ ከረጢት፡-

ሀ) ከተጠቀመ ወይም ለመጠቀም ይዞ ከተገኘ ከሁለት ሺህ ብር በማያንስና ከአምስት ሺህ ብር በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል፡፡

ለ) ካመረተ ወይም ወደ ሀገር ውስጥ ካስገባ፣ ለገበያ ካቀረበ ወይም ከሸጠ፣ ለንግድ አላማ ካከማቸ ወይም ይዞ ከተገኘ ከሀምሳ ሺህ ብር በማያንስና ከሁለት መቶ ሺህ ብር በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮ እና ከአምስት አመት በማይበልጥ ጽኑ እስራት ይቀጣል፡፡

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከቱትን የወንጀል ድርጊቶች የፈጸመዉ ህጋዊ ሰውነት ያለዉ ድርጅት በሚሆንበት ጊዜ የገንዘብ ቅጣቱ በንዑስ አንቀጹ የተመለከተዉ ሶስት እጥፍ ይሆናል፡፡

3) በዚህ አንቀጽ የተመለከተው የወንጀል ተጠያቂነት በዚህ አዋጅ እና አዋጁን ተከትሎ በሚወጣ መመሪያ መሰረት ሊወሰዱ የሚችሉ አስተዳደራዊ እርምጃዎችን የሚያስቀር አይሆንም።

26. ደንብና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

1) የሚኒስትሮች ምክር ቤት ይህንን አዋጅ ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስፈልጉ ደንቦችን ሊያወጣ ይችላል፡፡

2) ባለሥልጣኑ ይህን አዋጅ እና በዚህ አዋጅ መሰረት የሚወጣውን ደንብ ለማስፈፀም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል፡፡

27. የተሻሩና ተፈፃሚነት የሌላቸው ሕጎች

1) የደረቅ ቆሻሻ አያያዝ አዋጅ ቁጥር 513/1999 በዚህ አዋጅ ተሽሯል፡፡

2) ይህንን አዋጅ የሚቃረን ማንኛውም አዋጅ፣ደንብና መመሪያ ወይም ልማዳዊ አሰራር በዚህ አዋጅ የተደነገጉትን ጉዳዮች በተመለከተ ተፈፃሚነት አይኖረውም፡፡

28. <u>አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ</u>

ይህ አዋጅ በነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ……ቀን…………..2017 ዓ.ም

ታዬ አፅቀስላሴ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ፕሬዘዳንት